

2

Un bon inici: els primers mesos del gos de protecció de ramats

Déborah Temple, Gabriel Lampreave, Mathieu Mauriès,
Marta Amat, Xavier Manteca

Amb la col·laboració molt valuosa de:
Josep Serra, Nicolas Espinós, Dirk, Jordi Lagua, Alain et Raymonde Domini

Projecte finançat a través de la operació 01.02.01 de Transferència Tecnològica del
Programa de desenvolupament rural de Catalunya 2014-2020.

Un bon inici: els primers mesos del gos de protecció de ramats

2

El potencial genètic del gos marcarà la força del vincle que estableix amb el seu ramat, així com el seu instint de protecció. A més, un gos de protecció de ramat ha d'aprendre com ha de fer la seva feina imitant altres gossos de protecció (com ara la seva mare) i amb el suport del ramader que el guiarà durant el seu aprenentatge.

El lligam de confiança que s'estableix entre el ramader i els seus gossos és clau perquè el gos pugui sentir-se segur i realitzar la seva feina amb eficàcia. La implicació del ramader amb la educació i l'atenció als seus gossos és fonamental.

El criador del gos i els primers mesos de vida del gos determinaran en gran mesura les seves qualitats com a gos de protecció. Un bon gos de protecció és un gos equilibrat i amb qui el ramader pot confiar: per una banda, un bon gos de protecció conviu amistosament amb el seu ramat, és atent a totes les situacions d'amenaça, i sap prendre les decisions correctes per protegir el bestiar. Per una altra banda, *és un gos molt ben socialitzat amb tots els estímuls ambientals i no representa un perill per les persones.*

Un gos de protecció no té un comportament de gos adult fins als dos anys d'edat. Els dos primers anys de vida són anys d'aprenentatge. És inevitable que el gos sigui font de preocupacions, dubtes i mals de cap pel ramader. Molta paciència, temps i dedicació són qualitats indispensables per poder criar i educar un gos de protecció de ramat.

Durant el període de socialització, el gos ha de conèixer amb les ovelles o el seu ramat. Però és també molt important que, durant el període de socialització, el cadell descobreixi un ambient variat i ric en estímuls positius. *És extremadament important, que el cadell tingui una bona socialització amb les persones, incloent els nens, des de ben petit. D'aquesta manera, evitem que el gos un cop adult tingui por a les persones. L'agressivitat per por és una des les causes més freqüents dels atacs de gossos de protecció a persones.*

Una bona socialització del cadell, futur gos de protecció, amb les persones, altres gossos i un ambient variat NO reduirà el lligam que el gos té amb el bestiar, tot el contrari.

És molt important socialitzar els cadells amb els nens.

El període de socialització: que és?

El període de socialització comença quan el cadell té 21 dies d'edat i s'acaba aproximadament a les 12 setmanes d'edat. El cadell inicia la seva etapa de socialització augmentant la conducta d'exploració, les interaccions socials i el joc. Aquest període de socialització s'acaba quan el cadell mostra senyals fortes de por enfront situacions desconegudes. Tot el que el cadell viurà i experimentarà durant aquesta etapa condicionarà les seves conductes un cop sigui adult.

El període de socialització del cadell és decisiu per tenir un gos adult equilibrat. El cadell ha de descobrir un ambient ric en estímuls per ser un futur gos de protecció segur de si mateix i calmat. La socialització amb un ambient enriquit farà que el futur gos pugui controlar més bé el seu comportament, no tingui por i no sigui massa reactiu.

Durant el període de socialització, el futur gos de protecció ha de:

- Conviure amb la seva camada, els seus pares, i el ramat.
- Ser manipulat cada dia, suaument. És important acariciar el cadell, tocant-li les potes, les orelles, la cua, la panxa.
- Tenir contacte amb les persones que viuen a la granja, sobretot els nens.
- Tenir contacte amb tots els animals de la granja: altres gossos, incloent els gossos pastors, vedells, gallines, etc.
- Acostumar-se sense por a situacions variades com ara caminar lligat, estar lligat momentàniament, pujar a un cotxe sense tenir por, passejar pel poble, sentir sorolls de cotxes, etc.

Les experiències que viu el cadell durant el període de socialització es queden fortament gravades a la seva memòria. Per tant, durant aquest període és molt important evitar les experiències negatives i potenciar les positives. Per exemple, els contactes que el cadell té amb el bestiar han de ser afectuosos i agradables pel cadell. En cas de rebre un cop o una altre experiència negativa, el cadell se'n recordarà de més gran i podrà reaccionar amb por.

Una bona socialització del cadell amb les persones, altres gossos i altres animals no reduirà el seu lligam amb el ramat. El lligam amb el ramat depèn en bona mesura del potencial genètic del gos de protecció. Així doncs, aconsellem escollir un gos de protecció d'un bon criador, provinent d'una línia de treball seleccionada correctament. Llavors hem d'assegurar una bona socialització del gos amb el ramat, amb les persones, amb altres gossos i amb una varietat d'estímuls. Això ens permetrà prevenir problemes de comportament com ara la agressivitat per por.

Manipular el cadell i assegurar una bona socialització amb les persones i altres gossos.

El cadell ha de ser manipulat amb freqüència per evitar que tingui por de les persones un cop adult. Un cadell que no ha estat manipulat durant aquest període serà poruc amb les persones, difícilment controlable i serà una possible font de problemes.

Un gos de protecció que té por a les persones pot respondre de manera agressiva i ocasionar accidents. Per això, el cadell ha d'estar molt ben socialitzat amb les persones, incloent els nens, des de ben petit.

Des de petit, el cadell ha d'estar acostumat a ser manipulat.

El cadell, futur gos de protecció de ramat, ha d'estar socialitzat amb altres gossos. Foto de Mathieu Mauriès del Hogan des Vents

El gos de protecció ha d'estar molt ben socialitzat des de cadell amb els altres gossos, incloent els gossos pastors, gossos de la casa i gossos de caça. Un cop més gran, el gos de protecció sabrà perfectament quan altres gossos desconeguts representen una amenaça pel seu ramat.

El lligam amb el bestiar.

El lligam del gos de protecció amb el ramat depèn en part del seu potencial genètic: el gos ha de ser d'una raça de protecció de ramat i és de gran ajuda que el gos provingui d'una línia de treball seleccionada per un criador especialitzat en gossos de protecció de ramat.

Aquesta base genètica fa que, de manera natural i innata, el gos de protecció estableixi un lligam molt fort amb el seu ramat.

A mesura que el cadell va creixent i convivint amb el ramat, el lligam amb el bestiar s'intensificarà.

El cadell es desenvolupa amb els seus germans i la seva mare en un corral petit, protegit, però amb contacte visual, auditiu i olfactiu amb el bestiar. El corral de protecció ha de tenir aigua fresca i de qualitat, una zona de descans confortable amb palla seca i un petit sostre perquè el cadell es senti protegit.

A mesura que va creixent, el cadell tindrà més força i més ganes d'explorar el seu entorn. A les 4-5 setmanes d'edat podrà començar a sortir del corral de protecció per descobrir el món "exterior", com ara els altres animals que l'envolten. Contactarà i interaccionarà amb el bestiar i en cas de voler descansar i protegir-se podrà, en tot moment, tornar al corral de protecció, la seva zona segura. En aquest corral de protecció no hi ha de poder accedir el bestiar de cap manera.

La Mont acompanyada de la Uxia va agafant confiança i aprenent com fer la seva feina.

Bougnette del Hogan des Vents amb la seva camada en un corral protegit del ramat amb palla seca i neta i aigua fresca. Foto de Mathieu Mauriès del Hogan des Vents

Cadell dins d'un corral, zona segura i protegida del ramat.

Aquest descobriment de l'entorn i dels altres animals, el farà acompanyat dels seus germans/es i de la seva mare, qui li ensenyarà com comportar-se.

És important que el cadell, tan petit, no rebí cap estímul negatiu per part del bestiar, com ara cops. A banda de poder ocasionar ferides al cadell, això faria que tingués por del bestiar, cosa que no ens interessa gens. Per això, és important que els cadells sempre tinguin accés al corral de protecció i que el bestiar amb el que conviu de petit sigui tranquil i calmat.

Blanqueta i Pirata amb la seva mare al corral dels vedells.

La Mont i un xai nounat, sota supervisió.

Aconsellem no deixar mai un gos jove amb xais o ovelles parint sense la supervisió del ramader. El ramader ha d'ensenyar al cadell el que pot fer (per exemple, llepar les cries o menjar la placenta) i el que no pot fer (per exemple, no pot jugar excessivament amb els xais, no pot córrer al darrera d'ells i no pot interferir en el vincle mare-xai). El fet de poder tenir dos cadells creixent i jugant junts reduirà molt el risc que juguin amb els xais. Prohibir als cadells qualsevol joc amb els xais (persecució, mossegadetes de les orelles o de la cua).

El lligam de confiança entre el ramader i els seus gossos de protecció.

El lligam de confiança que s'estableix entre el ramader i els seus gossos és clau perquè el gos pugui sentir-se segur i realitzar la seva feina amb eficàcia. L'atenció del ramader i la seva implicació en la educació dels gossos és fonamental.

Una relació basada en la cooperació i la confiança

Al igual que els llops, els gossos formen grups familiars cooperatius en els quals els gossos adults guien als petits durant el seu desenvolupament. L'estructura social que apareix és de relacions constructives entre mares/pares i filles/fills més que d'enfrontaments competitius i agressius. Això ens permet destacar dos punts fonamentals per la educació dels cadells que seran futurs gossos de protecció:

- 1) Les relacions socials dels gossos **NO** es basen en la dominància.
- 2) Els cadells i gossos joves **aprenen imitant** els seus pares i altres familiars.

L'aprenentatge del gos de protecció es basa en una relació de confiança i de cooperació amb el ramader. El ramader representa pel cadell la seva figura de seguretat. Aquest vincle s'ha d'establir i mantenir fomentant les interaccions positives com les carícies o el joc i els moments d'afecte (per exemple, quan els gossos acompanyen el ramader i el bestiar a pasturar).

Mathieu Mauriès, els seus gossos de protecció i el seu ramat: unes relacions basades en la cooperació i la confiança.
Foto de Isabelle Groc

Afirmacions totalment falses i errònies

“el gos és agressiu perquè és dominant”
FALS

“Si el teu gos és agressiu, has de imposar-te a ell perquè sàpiga qui mana, qui és el líder del grup”

FALS

“és important fer-li saber qui mana perquè no es comporti malament”

FALS

L'ús de tècniques com tombar i mantenir al gos cap per amunt (“*alfa-roll*”) o de costat (“*dominance down*”), i d'altres com pegar al gos o agafar-li el coll fa que el gos tingui por del seu propietari i de manera més general de les persones. Aquestes tècniques fan que un gos acabi sent agressiu per por.

No utilitzar mai el càstig, els collars elèctrics o altres mètodes que es basen en la por i el dolor. Aquestes tècniques fan que un gos acabi sent agressiu perquè te por.

En cap cas s'ha d'utilitzar el castic (cops, collars de punxes, etc.) o la força per ensinistrar un gos. El castic és totalment contraproduent ja que el gos sentirà por i desconfiança. El castic destrueix el vincle de cooperació entre el gos i el ramader. Un gos no ha de tenir mai por del seu propietari.

Per ensenyar a un cadell o a un gos adult que una cosa no es pot fer, només cal dir-li un “NO!” o un grunyt, just en el moment que fa el comportament no desitjat. No cal renyar més el gos o fer servir crits. Quan el gos fa cas, cal acariciar-lo de seguida i felicitar-lo afectuosament. És important recordar que sempre s'han de reforçar positivament les bones conductes.

És molt útil que un gos de protecció aprengui des de ben petit unes pautes bàsiques de bona conducta:

- Fer cas quan el cridem pel seu nom i respondre quan el cridem.
- No jugar mossegant, especialment quan juga amb un xai o amb una persona.
- No córrer al darrera dels xais; no jugar excessivament amb els xais.
- No aixecar-se sobre les potes del darrera per saludar una persona; sempre ha de mantenir les quatre potes al terra.
- No saltar un tancat.
- Quedar-se quiet amb el bestiar.
- Parar de bordar quan li diem que pari.
- Poder passejar amb una corretja.
- Poder estar lligat quan es necessari.

El cadell viu amb el seu ramat. Quan ve a saludar al ramader és bo que rebí una carícia i una atenció afectuosa. Llavors, tornarà ràpidament amb el ramat sense necessitat de donar-li cap ordre.

L'arribada del cadell a una granja nova: un moment estressant tant per el cadell com per al ramader

El cadell haurà de conèixer i familiaritzar-se amb la seva nova família: el nou ramat, els nous gossos, les persones que treballen a la granja, els nens de la família, etc. Durant aquests dies especialment estressants pel cadell, la presència del seu propietari, el ramader, és molt important. El cadell necessitarà temps per comprendre que el ramader no és un desconegut; i el ramader necessitarà carregar-se de paciència per educar el seu gos.

És important tranquil·litzar al cadell, acariciant-lo i felicitant-lo, presentar-li els altres integrants de la granja. I fer-li descobrir el límit del seu territori, lligat amb un corretja els primers dies. És molt, molt important que el cadell estigui en un lloc segur i tancat quan el ramader no pot supervisar-lo; si no és així, el cadell marxarà per buscar la seva família prèvia. El dia d'arribada és molt convenient donar al cadell un os fresc per que es tranquil·litzi i estigui confiat.

El cadell pot dormir amb les ovelles sempre i quan tingui un corral (de 2 m per 2 m) protegit del bestiar, amb aigua i terra amb palla per descansar. Es desaconsella deixar el cadell sense supervisió amb xais o ovelles parint. El ramader haurà de supervisar el cadell, especialment la seva conducta cap als xais nounats.

Pirene jugant amb Patisson del Hogan des Vents sota la mirada de la seva mare Naya del Hogan des Vents.

Blanqueta seguint i imitant a la seva mare.

Gossos descarregant la seva energia jugant i deixant el ramat pasturant tranquil·lament.

Els cadells i gossos joves de protecció de ramat aprenen dels seus pares i d'altres gossos amb els que tenen relació.

Els cadells i gossos joves aprenen dels seus pares i d'altres gossos amb els que tenen relació. Entre altres coses, aprenen a controlar la mossegada i la seva força, els senyals de comunicació canina i la seva feina com a gos de protecció i com comportar-se amb el bestiar. Els gossos adults guien i protegeixen els cadells. Per totes aquestes raons, hem d'evitar separar el cadell de la seva mare massa aviat.

Si el gos prové d'un bon criador que pot assegurar la correcta socialització del cadell, aconsellem agafar el cadell a les 12 setmanes d'edat. D'aquesta manera, el cadell maximitza l'aprenentatge amb els seus pares.

Els bons cadells venen d'un bon criador.

El cadell passa una gran part del període de socialització a la granja del criador. Per tant, un bon criador és essencial ja que socialitza el cadell amb el bestiar, amb les persones i amb altres gossos. El criador assegura que el cadell futur gos de protecció de ramat descobreixi un ambient variat i ric en estímuls i li ensenya pautes de conductes bàsiques per a un gos de protecció com ara no saltar un tancat, poder estar lligat una estona, etc. A més a més, un bon criador té gossos de protecció provinents de pares de línies de treball correcta-

ment seleccionades tant per les seves característiques físiques (per exemple, la qualitat del pel; les dents; l'agilitat; la força de les portes; etc.) com per les seves característiques de comportament (per exemple, el vincle innat amb el bestiar; no bordar excessivament, no ser poruc, etc.). A la granja del criador, el cadell ha d'estar envoltat d'altres gossos de protecció, de la seva mare i dels seus germans/es i així aprendrà des de petit quins són els comportaments d'un gos de protecció.

Millor introduir 1 o 2 cadells?

El fet d'introduir 2 cadells d'edat similar junts a la granja té molts avantatges:

- Els cadells jugaran junts i es cansaran. Això fa que redueixin el risc de joc amb els xais i les persecucions de xais, i per tant el risc de poder ferir algun xai.
- El fet d'estar amb un altre cadell els hi dona seguretat i confiança. Quan estan amb un altre cadell, estan menys estressats per la separació de la mare i de la camada i exploren coneixent el seu nou entorn amb menys por i més seguretat. Per tot això, començaran a protegir el ramat des de més joves que un gos únic.
- Els cadells treballaran junts per protegir el bestiar, augmentant així la eficàcia de protecció.
- El fet de ser dos potenciarà la independència dels cadells.
- El gos és un animal sociable que necessita interaccions amb altres gossos. La presència d'un altre gos, especialment durant les estives, contribueix al seu benestar físic i mental.

Blanqueta i Pirata amb el seu ramat de vaques.

El fet d'introduir 2 cadells en lloc d'un sol cadell en un ramat NO redueix el vincle que els gossos puguin tenir amb el bestiar.

El treball en grup és més eficient en front als depredadors.

Quan hi ha risc de depredació, aconsellem fortament tenir com a mínim 2 gossos de protecció per potenciar el treball en equip i el repartiment de les tasques. Devant d'un depredador un sol gos de protecció s'enfrontarà a l'inevitable dilema: anar cap al depredador per fer-lo fugir deixant el ramat sense protecció o quedar-se amb el seu ramat esperant que s'apropri el depredador. Els gossos

de protecció treballen en grup i es reparteixen la feina de protecció. Mentre alguns es queden a prop del ramat, altres gossos patrullen i es situen en zones més elevades per vigilar la possible intrusió de depredadors i atacar si cal.

Per ser eficient treballant, el gos de protecció ha de poder descansar de l'activitat intensa de vigilància durant la nit. En un grup, els gossos de protecció fan torns de vigilància/descans. Un gos descansat és molt més fort i dinàmic davant possibles depredadors. Per contra, un gos sol acabarà esgotat i no podrà protegir el ramat. En alguns casos, aquests gossos fins i tot deixen el seu ramat perquè entenen que no podran complir el seu paper.